

Niet-technische samenvatting 20184846

1 Algemene gegevens

1.1 Titel van het project	Het verzamelen van biologisch materiaal voor het opzetten en gebruiken van laboratorium testen
1.2 Looptijd van het project	5 Jaar
1.3 Trefwoorden (maximaal 5)	Laboratorium testen, biologisch materiaal

2 Categorie van het project

2.1 In welke categorie valt het project.	☐ Fundamenteel onderzoek
	☒ Translationeel of toegepast onderzoek
	☒ Wettelijk vereist onderzoek of routinematige productie
<i>U kunt meerdere mogelijkheden kiezen.</i>	☐ Onderzoek ter bescherming van het milieu in het belang van de gezondheid
	☐ Onderzoek gericht op het behoud van de diersoort
	☐ Hoger onderwijs of opleiding
	☐ Forensisch onderzoek
	☐ Instandhouding van kolonies van genetisch gemodificeerde dieren, niet gebruikt in andere dierproeven

3 Projectbeschrijving

3.1 Beschrijf de doelstellingen van het project (bv de wetenschappelijke vraagstelling of het wetenschappelijk en/of maatschappelijke belang)	Laboratoriumtesten zijn noodzakelijk binnen het onderzoek naar de veiligheid en werkzaamheid van geneesmiddelen en (agro-)chemicaliën voor mens, dier en milieu. Een kwalitatief goede test gericht op de diersoort of te onderzoeken stof wordt ontwikkeld, getest en als betrouwbaar geaccepteerd en vervolgens toegepast. De betrouwbare test en latere periodieke kwaliteitscontrole van die test verhogen de betrouwbaarheid van het onderzoek zonder, maar ook met proefdieren. Voor deze testen zijn bloed, urine, ontlasting, cellen, weefsels of organen van gezonde proefdieren van de betreffende soorten noodzakelijk. Afhankelijk van de onderzoekvereisten en type materiaal kan het monster direct worden gebruikt (meestal vers bloed), of tot gebruik opgeslagen onder juiste condities.

3.2 Welke opbrengsten worden van dit project verwacht en hoe dragen deze bij aan het wetenschappelijke en/of maatschappelijke belang?

Het materiaal wordt gebruikt voor nieuwe of bestaande laboratoriumtesten voor bepaling van de eventuele schadelijke effecten van stoffen in dieren of ontwikkeling van cel/weefselkweektesten. Alleen met kwalitatief goede laboratoriumtesten kan met zekerheid worden vastgesteld of een product veilig is voor mens, dier en milieu en of geneesmiddelen wel of geen bijwerkingen hebben.

3.3 Welke diersoorten en geschatte aantallen zullen worden gebruikt?

Geschat maximale aantal dieren voor de projectperiode van 5 jaar	Totaal: 1280
Muis	400
Rat	400
Hamster	20
Cavia	20
Konijn	200
Hond	50
Kat	40
Minivarken	50
Klauwpad	50
Vis	50

3.4 Wat zijn bij dit project de verwachte negatieve gevolgen voor het welzijn van de proefdieren?

Het dier kan ongemak ervaren bij het hanteren, nachtelijk verblijf in urine-opvang kooi of kortdurende pijn bij het bloedprikken. Bij meer dan verwachte lichte, kortdurende en voorbijgaande pijn, wordt anesthesie en/of pijnstilling gebruikt.

3.5 Hoe worden de dierproeven in het project ingedeeld naar de verwachte ernst?

Bloedafname geeft mild ongerief. Bloeddonor-honden kunnen uiteindelijk worden geëuthanaseerd indien weefsels/organen moeten worden verzameld. Dit geeft matig ongerief. Nachtelijk verblijf in een urine-opvangkooi geeft matig ongerief. Ernstig ongerief komt niet voor. Verwacht ongerief mild 90%, matig 10%.

3.6 Wat is de bestemming van de dieren na afloop?

Meeste dieren worden hergebruikt. Dieren die langere tijd zijn gebruikt en/of vanwege gezondheid niet meer geschikt zijn voor hergebruik of adoptie, worden geëuthanaseerd en bij hun dood bloed/weefsels afgenomen.

4 Drie V's

4.1 **Vervanging**
Geef aan waarom het gebruik van dieren nodig is voor de beschreven doelstelling en waarom proefdiervrije alternatieven niet gebruikt kunnen worden.

De in tabel 3.3 vermelde diersoorten worden ook gebruikt in het veiligheidsonderzoek van stoffen. Vanwege dusdanige verschillen tussen de diersoorten is dit project niet met materiaal van één diersoort mogelijk. Er is nog geen alternatief voor het gebruik van dierlijk materiaal voor laboratoriumtesten voor proefdieronderzoek.

4.2 **Vermindering**
Leg uit hoe kan worden verzekerd dat een zo

Er worden dieren bespaard door: 1) onderlinge combinatie van of meerdere afnames van materiaal in de tijd in een dier (hergebruik) 2) zoveel mogelijk materiaal te verzamelen voor meerdere doelen bij euthanasie van het dier

gering mogelijk aantal dieren wordt gebruikt.

3) combinatie met training van personeel (ander project). Goede laboratoriumtesten zullen de diergezondheid en onderzoekskwaliteit verbeteren waardoor minder dieren nodig zijn.

4.3 **Verfijning**

Verklaar de keuze voor de diersoort(en). Verklaar waarom de gekozen diermodel(len) de meest verfijnde zijn, gelet op de doelstellingen van het project.

Stress bij het dier kan worden verminderd door ervaring (personeel) en gewenning (training dier). Bloedafname is per diersoort beperkt. Na afname van weinig bloed krijgt het dier voldoende tijd om het weer aan te maken. Grotere hoeveelheden bloed worden bij kleine diersoorten verzameld bij meer dieren (weinig dus met snel herstel) of door euthanasie waarbij het dier inslaapt zonder pijn en daarna leegbloedt.

Vermeld welke algemene maatregelen genomen worden om de negatieve (schadelijke) gevolgen voor het welzijn van de proefdieren zo beperkt mogelijk te houden.

Voor gezondheid en welzijn van de dieren zijn er grenzen gesteld aan de duur en frequentie van gebruik, effecten op het dier en daarbij behorende ongemak/stress. Standaard kiest men een methode die het minste eventuele negatieve effecten bij het individuele dier veroorzaakt. Handelingen worden uitgevoerd volgens 'goede praktijk-procedures' door geschoold, kundig en ervaren personeel. De Instantie van Dierenwelzijn ziet toe op de procedures en uitvoering. Goede procedures garanderen goede gezondheid en welzijn van de proefdieren, en dus een optimaal diermodel/bron van materiaal en daarmee een basis voor kwalitatief goed onderzoek.

5 In te vullen door de CCD

Publicatie datum

23 maart 2018

Beoordeling achteraf

Nee

Andere opmerkingen

Nee